

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

Катедра „Германистика и романистика“

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Гергана Петкова Пенчева-Апостолова

относно представения от Дафина Янорова Костадинова дисертационен труд за придобиване на академичната степен „ДОКТОР“

по шифър 2.1 Филология – Германски езици (английски език)

STRUCTURAL INTERFERENCES IN THE PRODUCTION OF ENGLISH BY BULGARIANS

/Структурни интерференции в езиковата продукция на английски от българи/

Кратки биографични данни за кандидата

Дафина Костадинова е родена на 07.07.1977 г. в гр. Кресна. През 2000 г. завършва редовния курс на обучение в ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград квалификация магистър по Приложна лингвистика със специфично направление преводач и пълен педагогически профил .

Тя е една от първите студенти, завършили пълните бакалавърски и магистърски курс на обучение по Приложна лингвистика във Филологическия факултет на ЮЗУ, кандидатствали и спечелили конкурса за асистент непосредствено след завършването си. От месец декември 2000 г. досега е асистент по английски език в ЮЗУ „Неофит Рилски“, а междуременно е разработвала и водила курсове по практически английски език в специалностите Английска филология и Приложна лингвистика, както и упражнения по морфология и синтаксис.

Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата.

Основните творчески и научни интереси на Дафина Костадинова са обвързани с участието ѝ в утвърждаването на специалностите Английска филология и Приложна лингвистика: подготовката и провеждането на всички кандидатстудентски изпити по английски език за редовно и задочно обучение на всички равнища. Тя е една от първопроходците на англицистиката в ЮЗУ „Н. Рилски“. Анализът на грешките при интерференцията на

езиците е първата дейност, в която тя бе въввлечена и насърчена да създава системно корпус от хиляди случаи и да ги обработи статистически и анализира качествено.

Поради способността ѝ да подхожда към всякакви случаи от академичната практика с търпение и толерантност водещи към постигане на разумно разрешение на възникнали проблеми, тя бе насочена към групите от Приложна лингвистика с първи език френски, които започват обучението си по английски от по-ниско ниво и трябва да бъдат доведени до достатъчно ниво на владение и осъзнаване на английския език за професионални цели. Това обуславя формирането на хипотезата относно възможните особени аспекти на езиковата интерференция при академичното обучение на лингвисти с два чужди езика, която днес ни се представя като теза на Докторската дисертация на Дафина Костадинова. С това искам да подчертая, че този труд не е случаен, а е възникнал закономерно от самото начало на нейното обучение като студентка и е продължил със системно натрупване на корпус за изследване в нейната практика като преподавател.

За придобиване на научната степен „ДОКТОР” кандидатката е представила докторска теза със заглавие **STRUCTURAL INTERFERENCES IN THE PRODUCTION OF ENGLISH BY BULGARIANS**, който се явява кулминация в поредица от публикации от теоретичен, приложен и методически характер. Представеният списък съдържа общо 7 заглавия, от които 6 самостоятелни статии и една в съавторство. В първоначално предложения списък, обаче, не са включени участията в конференции, където не е имало публикуване на докладите, както и участието в катедрения сборник *Translation Practice* - оказал се изключително полезен за подготовката на студентите за практическия държавен изпит, а също и в теоретичния сборник *Analyses*, който вече е в Университетското издателство, със самостоятелна статия по темата на докторския труд.

Докторският труд на Дафина Костадинова би могъл да се разгледа двустранно като обобщение от огромния статистически материал, събиран системно и методично от практиката ѝ – от една страна – и търсене на теоретична приемственост и мотивация на изводите ѝ и класифицирането на приносния им характер за англицистиката.

Дисертацията има определен научно-приложен характер. Написана е в ясен и разбираем стил, без излишно многословие и с придържане към умерени съждения и изводи, отнасящи се до изследвания обект.

Научна стойност на предложения труд

Като цяло, дисертацията представлява целенасочено формиране на модел за обучение на лингвисти с два, равностойни в професионално отношение езици, в средата на употреба на майчиния език. Приносът на този труд има три аспекта:

- 1) Натрупване на достатъчно статистически данни по стабилно определената хипотеза;
- 2) Обработване и класифициране на данните, което позволява по-нататъшното конструиране на модела на проучваните интерференции;
- 3) Непосредствена практическа приложимост на изводите в процеса на академичното чуждоезиково обучение.

Към тези три аспекта би трябвало да прибавим още един, който, в контекста на развитието на научните и приложни практики в катедрата, има значението на първопроходен: това е хвърляне на предизвикателство към посоките на развитие на теоретичната лингвистика чрез предлагането на база от данни, която поражда идеи за лингвистично моделиране в перспектива.

Идеята за обобщение на интерференциите на cognates and false friends не е нова и съществуват серии разработки на билингвална основа в световен план. Например българинът Руслан Митков създава база за машинен превод между английски, френски и испански. Тази дисертация, обаче, е първата, която предлага статистика, в която българският е не просто включен в триадично сравнение, но се разглежда като средата на употреба на английски и френски. Струва ми се, че дисертантката в своята плахост, не осъзнава значението на приложното изследване, което е направила в опитите си да го приспособи към терминологично фосилизирани, но недостатъчни по обхват понятия от остаряваща теория и научни практики.

Трудът е стойностен и създава база за научно развитие.

Критични бележки и препоръки

Основните критики към предложените труд са по отношение на теоретичната база и теоретичните анализи на събрания корпус. Приемайки, обаче, неговия практико-приложен характер като основно достойнство, не може да не се запитаме дали изобщо е необходимо да се прави подробен анализ върху препратки към цитираните и нецитирани теоретични подходи. Дафина Костадинова споменава аспекти на изучаваните от нея методи, които са й били полезни. На места описанията звучат ентимематично и оздачават с внезапността на извода, но това би могло да се отдаде на ненужното по принцип цитиране на известни теории и да се подходи към тяхното споменаване с номерирани препратки към бележки, както е, например възприето в научните публикации в световните списания по точни науки и технологии. Защото извеждането на статистически модел вече е ориентирано към лингвистиката като точна наука. Недостатъчно критичното преосмисляне и плахо заобикаляне на неработещата голяма част от теориите на цитираните лингвисти (в по-голямата си част вече преодолені от съвременната водеща лингвистика), не пречи в практико-приложен аспект, всъщност, работата да се придържа към златната среда, без да бъде еkleктична.

Като недостатък на работата в този ѝ вид може да се посочи недостатъчното представяне на българските научно-приложни изследвания в областта на интерференцията на българския и английския. Независимо, че тази дисертация е различна в своите изходни предпоставки и цели на изследване, един преглед на създадения вече аналитичен корпус би открил ясно нейния принос, като същевременно очертае като цяло приноса на българските лингвисти в сравнителен план. Би могло да се твърди, също така, че заглавието е твърде непретенциозно и в своята непретенциозност – твърде общо. В преработването на дисертацията по-нататък като монография, би било добре да се изведе спецификата на приноса на Дафи Костадинова в самото заглавие.

Основните препоръки са по отношение на издаването на дисертацията впоследствие като научен труд: 1) преосмисляне на теоретичните основания; 2) стилистично и езиково редактиране; 3) преподреждане на приносите, за да изпъкне значимостта на статистическата база за анализ на грешките и съответно – изчистване на критериите и единичните грешки в тяхното класифициране.

В заключение, на основание на дадената по-горе обща положителна характеристика на продуктивността на научната и преподавателската дейност на кандидатката, достойнствата на предложения дисертационен труд и оценката на изследователските ѝ приложно-научни постижения с приносен характер, а също в съгласие с нормативните документи за научни звания и степени, гласувам убедено „за” присъждането на образователната и научна степен „доктор” по шифър 2.1 Филология – Германски езици (английски език) ” на Дафина Янорова Костадинова.

27.04.2012 г.

Автор на становището:

Доц. д-р Гергана Апостолова